

Жестова поведінка персонажів у романі Люко Дашвар «Село не люди»

У статті розглянуто жестову (кінетичну) поведінку персонажів твору Люко Дашвар «Село не люди». Тілесну характеристику дійових осіб (жести, міміка, рухи тіла) проаналізовано як засіб творення образів, а також як складник особливої кінематографічності прози письменниці, загалом – феномену успішності книги.

Ключові слова: жестова поведінка, невербальні компоненти комунікації, кінематографічність, кінеми.

Постановка наукової проблеми та її значення. Жести, міміка, рухи тіла людини – індикатори її душевного стану, думок, емоцій і прагнень. Ці елементи відіграють важливу роль у створенні художнього образу в різних видах мистецтва [2, с. 52]. Одна з ознак сучасної української модерної прози – значна увага до жестової поведінки персонажів. Відповідно до краших традицій художнього письма в Ю. Андруховича, Ю. Винничука, О. Забужко, М. Матіос кінетичні характеристики виступають засобом створення психоповедінкових та портретних рис дійових осіб, слугують мотиваційними чинниками розвитку сюжету, сприяють увиразненню художнього мовлення [1, с. 59]. Люко Дашвар, автор романів, відзначених авторитетними преміями й визнаних «новим словом у масовій літературі» [8], нерідко представляє жестову поведінку героїв підкреслено відверто, брутально й використовує її як засіб епатажу, що слугує приверненню читацької уваги.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Проблема інтерпретації невербальних аспектів спілкування належала до кола наукових зацікавлень Н. Арутюнової, М. Колшанського, А. Піза та ін. [див.: 3, с. 189]. Особливості жестової поведінки персонажів художніх творів розкрито в працях вітчизняних і зарубіжних науковців різних епох: Т. Бассак, Р. Бенсон, Г. Леймонченко, О. Калугіної, Ф. Поятос, Д. Сміта, О. Стародубцевої, Н. Шелгунової та ін. [2; 4; 11]. У науці «поступово посилюється інтерес до поглибленого аналізу зв'язків між мовленням і мовою тіла під час комунікації літературних персонажів, з'являється зацікавленість текстовою невербальною комунікацією (Б. Корте, С. Порч)» [10, с. 212]. Дослідження сучасної літератури стосовно означеної проблематики здійснюють літературознавці В. Агєєва, С. Павличко, В. Кухаренко, Г. Островський [1; 6]. проте відсутній розгляд кінетичних особливостей поведінки дійових осіб українського постмодерного письма.

Мета й завдання статті. Полярність критичних відгуків та популярність у широких колах читачів указують на необхідність рецепції специфічного художнього простору книг Люко Дашвар, способів творення образів, зокрема жестової поведінки персонажів. Матеріалом дослідження обрано перший роман письменниці «Село не люди». Епатажність образів головних героїв не дає змоги розглядати їх у цьому контексті, тому об'єктом аналізу обрано жестову поведінку Дарини, «золотої мамці».

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Жестовою поведінкою персонажів у художньому творі вважаємо вказівки на характер та психологічний портрет героя в їх кінетичному прояві. Термін «жест» використовуємо в широкому значенні й відносимо до нього, крім власне жестів, міміку, рухи тіла, інформаційно значущий психічний стан [12]. Т. Бассак пропонує такий розподіл кінетичних явищ, що характеризують дійових осіб: інформативно-ситуативні, інформативно-емоційні та інформативно-характерологічні [2, с. 53].

Літературні критики до сьогодні не можуть пояснити причину приголомшливого успіху роману Люко Дашвар «Село не люди» в різноманітних читацьких аудиторіях. М. Кіяновська так характеризує творчість письменниці: «Книжки Люко Дашвар у міру добротні, вони написані для дуже конкретної (хоч і не надто вибагливої) читацької аудиторії. Але... я категорично проти того, щоб називати їх “хорошою літературою”» [5]. Аналізуючи складники феномену успіху цієї книги, констатуємо як численні порушення традиційних вимог до жанру, специфічну стилістику художнього мовлення автора, так і виразну кінематографічність прози, що створюється, зокрема, і завдяки яскравій жестовій поведінці персонажів. Уважаємо, що саме влучність, нерідко – надмірна відвертість, невмотивованість кінетичних характеристик персонажів роману Люко Дашвар, є тими засобами, що презентують емоційний стан героїв, дають змогу «бачити» дійових осіб і в такий спосіб формують читацький інтерес.

Автор украй рідко залучає знакові жести персонажів («Уся Шанівка у свідках: *сонцю ще ніколи не вдавалося мамку розбудити*. Завжди вона попереду. От і сьогодні: надворі тільки сіріє, а мамка вже

підскочила»; «Ранок. Мамка, як завжди, **поперед сонця**») [тут і далі цитати з тексту роману наводимо за джерелом: 9]. Натомість незнакові різновиди жестів стають основою творення характерологічних рис героїні: ритмічні («Татка у бік: / Льончику, сьогодні ж наша черга до череди. **Гайда, гайда!**»); та емоційні («Та якби ж тільки лікувала, доню, – мамка **полохливо**. – Вона ж віщує... А це гріх!»); «Катерина на поріг, **мамка у сльози**. – І де тебе носило?! Усі діти як діти»; «Катерина насутилася. Мамка від несподіванки **аж руками сплеснула**. / – Отакої! Від мамки секрети завелися»).

Люко Дашвар використовує різні **види представлення** жестової поведінки: **відтворення** («Мамка сіла, кошики в куток кинула. І **сміється**»); **репродукцію невербальної поведінки** («Мамка твоя вже все поробила. І курям дала, і за свинями прибрала, і часник на зиму посадила, і борщу наварила, і твої штанці дждинсові з вихлясиками попрала. Де ти була, доню?»); «Гей, громадяни! Підійом! Льоню! З розсолу почнеш чи до свиней глянеш?»); **аналітичну вказівку на кінетичні характеристики** («Мамка Катерину **по волоссі погладила і сміється**. / – А це сюрприз маю...», «І вискочу заміж! – ляпнула Катя і розсміялася. Мамка – **очі на лоба**» – **оцінна вказівка**; «Так і бути. За двісті віддам. / Скільки?! – **мамка аж присіла**. – Ти що, з глузду з'їхав?», «Мамка схилилася до неї: / – Та годі вже. Годі. От побачиш, усе добре буде» – **описова вказівка**; «От ми зараз твоє **горе прикриємо**. / – Чим прикриємо?! / – Ліфчиком! / Мамка **сунула руку до кишені – і витягла... розжевий гіпюровий ліфчик**», «Пусте, доню, – **мамка розсміялася, пішла далі**, а Катерині від того сміху на душі ще сумніше. Догнала мамку, за руку обійняла. / – Матусю... ким мені стати, щоб так не жити?.. / **Мамка й про сміх забула. Очі одне кричать, вуста інше кажуть**. / – То хай чоловік думає, ким йому стати. А **дівчині думати – з ким бути**» – **детермінантна вказівка**).

Специфіка художнього письма Люко Дашвар поширюється й на оформлення кінетичних характеристик. Логічним є використання розмовного мовлення, насиченого різнорівневими діалектизмами («стойть... **й ув очах сльози бринять**»), вульгаризмами, пестливими та лайливими словами, експресивно-оцінною лексикою: («**Не барися, любчику. До череди треба... – мамка вміє вмовляти лагідно**»; «**А вже пізно, любовько!**» [то робити нічого не будемо]; «**Треба було додому мчатися**»).

Спектр **мовних засобів оформлення** кінетичних комплексів у Люко Дашвар різноманітний: **непряма чи невласне пряма мова** («**Чого ти, Льончику, сюди-туди? – мамка спересердя**. – Ти ж до Романа хтів...»); «**Тоді ти сьогодні на господарстві, доню. Бо за тим сумом голодні лишимося. Так? А ми з татком – знову буряки копати**» (залишаючи доньку на господарстві після поховання сусідського сина, Дарина дбає про господарство, розуміючи необхідність продовжувати життя у звичному ритмі); «**Раїсі збираю на похорон, – зречено – мамка. І складає: яйця, олію, сала шмат...**»; «**Не можу сама в хаті. І тут – боюся. – А я тобі діло знайду, – мамка каже**»); **авторські ремарки** («**Мамка головою похитала: мовляв, отаке життя, доню**»); **прямі авторські вказівки** в розповідних частинах тексту («**А вже й мамка з татком із хати вибігли. Мамка плаче, татко цигарку мне**»; «**Мамка брови насупила: мовляв, які ж ти дурні слова знайшов, Льончику!**»). Мовлення інших персонажів для жестової характеристики Дарини авторка використовує рідко. Працьовитість Дарини вразила гостей-учених: «**В очі побризкали, по шиях мокримми долонями поляпали. Готово! – І добре! – мамка їм. Таз ухватила, надвір вискочила. / Денис руками розвів. / – Не встигаю я за вашою Дариною, Льоня! Хотів допомогти, а вона вже... – каже**».

У змалюванні героїні Дарини Люко Дашвар застосовує жестову поведінку як спосіб психологічного розкриття: «душевне життя, що виражається в сценах» [цит. за: 11]. Не внутрішній монолог чи діалог, але лаконічне зовнішнє вираження почуття: жест, міміка, погляд, тональність репліки й т. ін. Психологія персонажа виявляється в поведінці, жестах; письменниця не прямо проникає в душевні переживання героя, а зображує їх через фіксацію зовнішніх ознак: «**А що татко? Перебіситься... А там свиню заколемо – і про чобітки з пальтом поговоримо**» – «**Ой, мамцю, яка ж ти в мене золота!**» – «**Ой, доню, яка ж ти в мене підлиза**», – **мамка сміється, а очі сумні**».

Уміння співпереживати Люко Дашвар передає через жестову поведінку дуже яскраво: «**Мамка з татком у понеділок ізранку піднялися й вештаються по хаті – самі не свої**», «**Біда!**» – **мамка аж сіла**».

Про гостинність і водночас мужність української селянки свідчать її жести, коли вона, незважаючи на горе в сусідній хаті й співчуття сусідам, приймала «дорогих гостей» – київських «учених». Жінка розуміла, що життя триває, потрібні гроші, тому й намагалася привітати якнайкраще: «**Мамка сяє. / – До столу, до столу... На поминках – яка радість?.. А ми вас зараз почастуємо. / – А... – Ігор розгублено. / – Умитися? – мамка здогадалася. – То я вже й води нагріла...**».

А трохи згодом, після звинувачень Катрі в смерті хлопця: «**Їхте, гості дорогі, – всміхалася, ніби нічого незвичного вчора не сталося**»; «**Ігор гикнув. / – Як ви тепер? / – А що? – мамка сміється, а очі плачуть. – Не бійтеся. Ніхто нас не зечепить... Минеться**».

Дієвість характеру Дарини передається в діалогічному мовленні, коли героїня радить сусідці набиратися сил, аби пережити похорон сина й покинути думки про самогубство: «*А та [Дарина] їй: / – От якби ж то на все наша воля... А дев'ять днів синові справити? А сорок? А півроку, рік... Пам'ятник поставити... Уже не кидай його. Зроби все як треба, голубонько*».

Найповніше характер цієї героїні розкривається в її любові до доньки Катерини: вона й працювати привчає, але й жаліє дитя: «*Ой, Льончику, ще наробиться дитина, – мамка зітхає*». Розуміючи, що її донька – усе ще лише дитина, Дарина, однак, змогла зрозуміти дитя й повелася, як справжня мудра голова роду: «*Мати й дихати забула, завмерла... Роман поцілував дівча у щоки, пішов геть... А за хатою мамка – мов кам'яна. Долонями рота замулила, бо кричати хотілося на весь світ*»; «*Кажи вже всю правду, бо помру від горя! – прошепотіла так гірко, що Катерина перелякалася*»; «*Хочу, доню, тобі щастя. Тільки... Дай подумати... Не питай зараз нічого. Я тобі потім скажу. Добре?*»

Справжньою Жанною д'Арк виступає селянка Дарина, захищаючи честь та й життя своєї доньки, коли п'яний чоловік не здатний захистити родину від натиску села: «*Із двору – гуде. А мамка – й не мамка зовсім. Жанна д'Арк. Ув очах – метал... Ікону в руки взяла. Ножка кухонного в кишеню кинула*»; «*Мамка засміялася не грудьми, не повітрям – нервами*».

Синтаксичними особливостями оформлення жестової поведінки Дарини є багатосполучниковість (для підкреслення ритмічності кінетичних проявів), прості (часто ускладнені) речення з дієсловами-присудками: «*Мамка підійшла. – І чого у траві сидіти? – Нам би кімнату найняти, – Ігор окуляри поправив, на мамку дивиться. – А що, Льончику, хай люди в нас поживуть? – мамка каже*».

До яскраво виражених словотвірних ознак належать скорочені форми слів, діалектне формотворення: «*А по скіко? ... По десять гривнів заплатите?*»; «*Та не кипи, Льончик, – мамка йому. – Бач, гості вигідні... Заробимо трохи*»; «*Стільки бовкаються, що вже, мабуть, вечеря прохолола*»; «*Мамка в хату вскочила, на пляшку зиркнула. Промовчала*»; «*Уже постелила*»; «*Мо'я додому?*».

Лаконічні кінетичні комплекси роману «Село не люди», що складаються з одного-двох слів чи словосполучень, короткої фрази («*Мамка брови звела*», «*руку до грудей приклала*», «*...Урожай стережуть. / Мамка сміється*»), використовуються значно частіше за розгорнуті описові структури. Емоції Дарини позначаються звичайно в мові емоційними дієсловами: «*Оце такої!*» – *вразилася*; «*Мамка зовсім роззубилася. До кухні заглядає тихенько. Стоїть Катерина посеред кухні, очі долу – і співає*»; «*Мамка доньку обійняла. Сама ледве втримується*».

Однак цілісні конструкції, які поєднують різні способи представлення та різні мовні засоби оформлення жестової поведінки Дарини, дають змогу комплексно передати внутрішній стан героїні, її почування й ставлення до подій: «*Мамка ледь на ногах тримається, а протестує: / – Ні, я шукатиму. В мене донька вдома все зробить. І це комусь допоможе. Давайте вже далі шукати, бо серце розривається*», «*Як це – куди?! Сашку й далі шукати. А ти мені... Корову подоїш, курям даси, до свиней глянеш. І щоб удома мені була*» (про пошуки зниклого сусідського Сашка).

Ураховуючи весь комплекс жестів і рухів, які представляє автор, зображуючи Дарину (зміни положення тіла або його частин, зміну погляду, вирази обличчя, почервоніння / збліднення, зміну тембру голосу, інтонації й ін.), зазначимо, що жести поведінки героїні відповідає поведінці реальних людей. Це і є одним із засобів творення кінематографічності прози Люко Дашвар. Читачі мають можливість «бачити» героїню, виступаючи спостерігачами реального процесу невербальної комунікації. Можливо, це і є один із факторів, що захоплюють читачів роману «Село не люди», адже для формування власного бачення й розуміння художнього простору твору в них з'являється додаткова «кінематографічна» інформація. Захоплені відгуки одних читачів і категоричне несприйняття інших, на нашу думку, можуть пояснюватися здатністю чи нездатністю (або небажанням) реципієнтів твору створювати в уяві нову художню реальність, виступаючи співавтором постмодерного твору. Однак велика кількість жестів, що не несуть інформації, тобто, за визначенням літературознавців, «побутових» або «ситуативних», свідчить про неухвалювану увагу письменниці до цього важливого елементу образотворчої системи. «У Люко Дашвар відсутні так звані «жестові фразеологізми» (зігнутися в три погібелі, дивитися звисока, носити на руках і т. ін.), які зазвичай обмежують реальну «тілесність» літературних героїв, «змащують» їх можливу кінетичну унікальність» [7].

П. Екман справедливо вважав, що за зовнішніми проявами реконструюється й пізнається внутрішній світ людини, до якої б культури вона не належала: «Вирази обличчя являють собою біологічно вроджені рухові активності, а тому служать надійними діагностичними показниками конкретних

емоцій» [цит. за: 6, с. 119]. Обличчя та тісно пов'язані з ним мімічні жести й рухи, такі як піднімати брови, заплющувати очі, закопилити губи, закусити губу, наморщити чоло, насупитися, посмішка, поцілунки (у чоло, щоку, губи) та деякі інші, не лише співвідносяться з конкретними емоціями, але й виконують визначені комунікативні й соціальні функції.

За сумою проявів жестової поведінки матері головної героїні роману «Село не люди» можемо схарактеризувати Дарину як люблячу ніжну матір і вірну дружину, яка, попри всі негаразди буття, не озлобилася на людей і світ, знаходить вихід із найскладніших ситуацій, щиро бажає щастя своїй доньці й ладна боротися за нього реальними діями. Дарина долає складні випробування, що випадають на її долю, із лагідною посмішкою та продовжує наївно й щиро вірити в можливість кращого завтра для дитини та всієї родини. Ця «слабка» сільська жінка, яка сповідує філософію «жінці треба думати, з ким їй бути. ... Жінці вірного чоловіка поряд треба. Щоб за ним – як за стіною», жестовою поведінкою доводить справжню мужність (автор говорить про неї «мов Жанна Д'Арк») і самостійність у прийнятті рішень.

У контексті аналізу кінетичної характеристики Дарини доречно згадати твердження американського філософа У. Джеймса, який уважав, що внутрішній емоційний досвід людини є похідним від її різних зовнішніх дій, у тому числі від відкритих тілесних проявів фізіологічного порушення й експресивного тілесного поведіння [див.: 6, с. 124]. Дарина, звикла до тяжкої щоденної праці з року в рік, до нужденного життя, зі сміхом і незламністю зустрічає негаразди, до останнього подиху вірить, що все йде, як належить, і краще – попереду. Отже, жести поведінки «мамки» виступає засобом творення образу сильної мудрої людини.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Експерименти з художньою прозою, порушення мовно-стилістичних норм та жанрових канонів, несподівані злами сюжетної лінії належать до тих особливостей прози Люко Дашвар, що закономірно не знаходять схвалення фахівців. Однак своєрідна кінематографічність прози, вибудована значною мірою завдяки різноплановому й різнорівневому представленню жестової поведінки персонажів, виступає одним зі складників популярності роману письменниці серед найрізноманітніших читацьких аудиторій. Люко Дашвар зображує Дарину в стані відчаю, глибокого горя, коли вона під впливом потрясіння, тяжкого переживання розкривається у схвильованій жестовій поведінці, головними рисами її характеру виступають мужність і жіночність, рішучість, сміливість, працьовитість, гостинність, мудрість. Перспективами подальших наукових розвідок вважаємо дослідження способів представлення жестової поведінки персонажів творів інших сучасних письменників.

Джерела та література

1. Агеєва В. П. Українська імпресіоністична проза / В. П. Агеєва. – К. : Вища шк, 1994. – 160 с.
2. Бассак Т. Ф. Жестовое поведение персонажей (на материале произведений Н. В. Гоголя) / Т. Ф. Бассак // Література та культура Полісся. – 2008. – Вип. 43. – С. 51–56 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Ltkp_2008_43_9.pdf
3. Босак Н. Семантика жестів у мові художнього твору / Н. Босак, О. Копусь // Вісник ХНУ. Серія : Філологія. – 2004. – Вип. 42. – № 632. – С. 188–191.
4. Калугіна О. Особливості кінетичної характеристики у творах авторів ХХ століття / О. Калугіна // Вісник «Іноземна філологія Київського національного університету імені Тараса Шевченка». – К. : Вид. центр «Київський університет», 2000. – Вип. 28. – С. 41–43.
5. Кіянська М. Суб'єктивний критик / М. Кіянська // Тиждень. – 13.09.2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://tyzhden.ua/Publication/7497>
6. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту / В. А. Кухаренко. – Одеса : Латстар, 2002. – 292 с.
7. Люко Дашвар. Для успіху потрібні ідея й характер / Люко Дашвар // Країна. – 14.07.11. – С. 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://gazeta.ua/ru/articles/people-and-things-journal/_dlya-uspihu-potribni-ideya-j-harakter-lyuko-dashvar-pro-prototipiv-geroyiv-svoyih-romaniv/390484
8. Люко Дашвар. Короткий життєпис [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.library.kherson.ua/dovidnyk/pdf/p-ja/chernova-dashvar.pdf>
9. Люко Дашвар. Село не люди / Дашвар Люко. – Х. : Клуб сімейного дозвілля, 2010. – 270 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.litmir.co/bd/?b=111993>
10. Стародубцева О. Особливості семантики кінетичних одиниць в художньому творі / О. Стародубцева // Проблеми семантики слова, речення та тексту : зб. наук. ст. – К. : Вид. центр КДЛУ, 2001. – Вип. 6. – С. 211–215.
11. Шелгунова Л. М. Указания на рече-жестовое поведение персонажей как средство создания образа в русской повествовательной реалистической художественной прозе : учеб. пособие для студ. пед. ин-

тов по спец. «Рус. язык и лит-ра» / Л. М. Шелгунова ; отв. ред. С. П. Лопушанская ; Волгоградский пед. ин-т им. А. С. Серафимовича. – Волгоград : [б. и.], 1979. – 80 с.

12. Шелгунова Л. М. Рече-жестовая информация в речи персонажей (на материале романа Л. Н. Толстого «Анна Каренина») / Л. М. Шелгунова [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://russianedu.eir.ru/archive/1982/82-5/%D0%E5%F7%E5-%E6%E5%F1%2%E.pdf>

Барбара Наталия. Жестовое поведение персонажей в романе Люко Дашвар «Село не люди». В статье рассматривается жестовое (кинетическое) поведение персонажей в произведении Люко Дашвар «Село не люди». Телесная характеристика действующих лиц анализируется как средство создания образов, реализации намерений автора в художественном пространстве текста, а также как составляющая особой кинематографичности прозы писательницы, феномена успешности книги. Для представления жестового поведения героев Люко Дашвар использует собственно жесты, мимику, телодвижения, а также кинетические проявления информационно значимого эмоционального состояния (анализ осуществлен на примере действующего лица Дарьи). Языковыми средствами создания кинетических комплексов выступают как отдельные кинемы, так и описательные выражения (косвенная речь, авторские описания в повествовательных частях текста, ремарки). Способами передачи жестового поведения являются воспроизведение, репродукция, вербальное и невербальное поведение, аналитическое указание на жестовое поведение.

Ключевые слова: жестовое поведение, кинематографичность прозы, невербальные компоненты коммуникации.

Barbara Nataliya. Gesture Behavior of Characters in the Novel «Село не люди» by Luko Dashvar. In this article gesture (cinetic) behavior of characters in «Село не люди» by Luko Dashvar is described. Body characteristics of people is analysed as the way to create figures, implementation of intentions of the author in artistic area of the text, and also as a bundle of cinematographic prose of the author, finally – as the phenomenon of the books success. For the implementation of the gesture behavior of characters Luko Dashvar uses her own gestures, mimics, body movement and cinetic demonstration of the informationally important emotion state (analysis is made based on the example of Darina's personality). Both individual cinemes and describing terms (indirect speech, author's descriptions, remarks) are used as language tools of creating cinetic complexes. Recreation, reproduction of non-verbal behavior, analytical appointment to the gesture behavior are all ways to convey the gesture behavior.

Key words: gesture behavior, cinematography of prose, non-verbal components of communication.

Стаття надійшла до редколегії
11.10.2015 р.

УДК 801.654:821.161.2-1Українка

Борис Бунчук

Гекзаметр у поезії Лесі Українки (власне гекзаметричні форми)

У статті показано, що власне гекзаметричні твори Лесі Українки – це форми з ознаками грецького виду гекзаметра, здебільшого перекладні силабо-тонічні структури з ритмом шестистопового цезурованого дактиля, із невеликою кількістю п'ятистопових, мінімальною кількістю дольникових версів, із незначною перевагою жіночої цезури й домінуванням жіночих закінчень. Іноді з'являються внутрішні рими, частка рядків із перенесеннями – здебільшого в межах 14–17 %.

Ключові слова: гекзаметр, силабо-тоніка, шестистоповий дактиль, цезура, закінчення рядків.

Постановка наукової проблеми та її значення. В історії українського гекзаметра твори Лесі Українки з ореолом цієї форми займають помітне місце. Окрема праця про античну форму в поетеси конче потрібна. У творчому доробку авторки збірки «На крилах пісень» нараховуємо понад три десятки поетичних творів, форма яких навіває уявлення про силабо-тонічний гекзаметр. Справа, однак, не в кількісних показниках. На нашу думку, використання такої форми є помітною ознакою версифікаційного аспекту ідіостилу поетеси, а її окремі зразки – свідченням віршового новаторства авторки.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Гекзаметр Лесі Українки та різноманітні видозміни цієї форми вже були об'єктом принагідних спостережень у вітчизняному й зарубіжному літературознавстві.